

Prop. 102 L

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven)

*Tilråding fra Nærings- og handelsdepartementet 27. april 2012,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Stortinget behandlet 14. desember 2011 Innst. 138 S (2011–2012), jf. Prop. 34 S (2011–2012) Eksportfinansiering og Prop. 42 S (2011–2012) Endringer i Prop. 34 S (2011–2012) Eksportfinansiering. I proposisjonene foreslo regjeringen at forvaltningen av offentlig støttede eksportkreditter skulle videreføres i statlig regi først gjennom en overgangsordning og deretter gjennom en ny, statlig enhet for eksportfinansiering som skulle opprettes innen 1. juli 2012. Stortinget ga Nærings- og handelsdepartementet fullmakt til å inngå en avtale med Eksportfinans ASA om forvaltning av overgangsordningen frem til den statlige enheten blir operativ.

Den statlige enheten opprettes for å sikre videreføring av et konkurransedyktig eksportfinansieringstilbud for norsk næringsliv. Ordningen med subsidierte CIRR-lån¹ videreføres. I tillegg vil enheten videreføre tilbudet av CIRR-kvalifiserte lån til markedsrente. Det opprettes således ikke en ny ordning for eksportfinansiering, men en *ny statlig enhet* til å videreføre den gjeldende ordningen.

¹ CIRR (Commercial Interest Reference Rate) er minimumsrenten for fastrentelån iht. «Arrangement on Officially Supported Export Credits» og renten endres månedlig. For fastsettelse av renten tas utgangspunkt i renten på statsobligasjoner i den aktuelle valuta. CIRR settes ett prosentpoeng høyere enn dette.

Nærings- og handelsdepartementet har oppnevnt et interimsstyre som har ansvar for å lede arbeidet med etableringen av den nye enheten. Interimsstyret har foreslått at den nye enheten opprettes som et selvstendig selskap og at virksomheten til selskapet hjemles i lov. Departementet deler denne vurderingen og foreslår at den nye enheten etableres som et statsaksjeselskap. Det foreslås at selskapet gis navnet Eksportkreditt Norge AS.

Det nye selskapet skal på vegne av staten forvalte den statlige eksportfinansieringsordningen ved å yte lån til eksportfinansiering i form av statsubsidierte CIRR-lån og CIRR-kvalifiserte markeds lån på forretningsmessige vilkår. CIRR-lån er lån som gis til låntakere for finansiering av eksportprosjekter med vilkår iht. OECDs avtale "Arrangement on Officially Supported Export Credits". Rentesatsen fastsettes ved tidspunktet for kontraktinngåelse, mens lånekontrakten gjerne signeres noe senere. Låntaker kan, før det trekkes på lånet, velge å benytte seg av den allerede fastsatte CIRR-renten eller gjeldende markedsrente. Lån til markedsrente betegnes som CIRR-kvalifiserte markeds lån.

Selskapet vil ivareta hele prosessen knyttet til salg/promotering, søknadsbehandling, tilsagn, utbetaling og oppfølging av lån. Utlånene skal stå på statens balanse. Staten vil dermed ta all risiko knyttet til utlånsvirksomheten.

Nærmere regler om selskapets virksomhet og forholdet til annen lovgivning foreslås gitt i lov. Departementet fremmer i denne proposisjonen forslag til lov om Eksportkreditt Norge AS.

Det har av tidsmessige årsaker ikke vært praktisk gjennomførlig å sende lovforslaget på alminnelig høring, men synspunkter har blitt innhentet fra berørte på annen måte. Interimsstyret har bl.a. hatt løpende dialog med berørte parter i næringslivet og departementet har gjennomført flere høringsmøter med organisasjoner fra næringslivet.

2 Lovforslagets bakgrunn

2.1 Bakgrunn

Ordningen med subsidierte fastrentelån (CIRR-lån) ble opprettet i 1978. Utgangspunktet for ordningen er den OECD-tilknyttede avtalen «Arrangement on Officially Supported Export Credits».² Avtalen regulerer konkurransen mellom OECD-landene bl.a. når det gjelder rente- og avdragsvilkår for offentlig støttede lån ved eksport av varer og tjenester. Ordningen skal bidra til at norske eksportører kan konkurrere på like vilkår med andre eksportører med tilgang til nasjonale eksportkredittordninger. Ordningen har vært administrert av Eksportfinans ASA så lenge den har eksistert.³ En nærmere redegjørelse for ordningen med CIRR-lån er gitt i Prop. 34 S (2011–2012) Eksportfinansiering punkt 2, samt i punkt 2.2 nedenfor.

I kjølvannet av finanskrisen i 2008 ble det satt i gang et omfattende internasjonalt arbeid for å styrke finansinstitusjoners soliditet. Som en del av dette arbeidet er regelverket for store engasjementer for kredittinstitusjoner skjerpet. Hvis Eksportfinans ASA skulle tilfredsstille dette regelverket, måtte selskapet oppkapitaliseres for å kunne fortsette med samme størrelse på utlån som ikke er garantert av Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK). Det lyktes ikke Eksportfinans ASA og de største eierne av selskapet å komme frem til en oppkapitaliseringsplan som ville sikre en eksportfinansieringsordning som etter regjeringens syn var tilstrekkelig robust og som fullt ut ville tilfredsstille kundenes fremtidige behov. Se nær-

mere beskrivelse i Prop. 34 S (2011–2012) Eksportfinansiering punkt 3.

Regjeringen foreslo derfor overfor Stortinget at forvaltningen av offentlig støttede eksportkreditter skulle videreføres i statlig regi, og Stortinget ga regjeringen fullmakt til å etablere en overgangsordning frem til en ny, statlig enhet for eksportfinansiering er opprettet. Det er gjort nærmere rede for overgangsordningen i Prop. 34 S (2011–2012) Eksportfinansiering punkt 5 og Prop. 42 S (2011–2012) Endringer i Prop. 34 S (2011–2012) Eksportfinansiering.

Staten v/Nærings- og handelsdepartementet inngikk deretter en avtale med Eksportfinans ASA om en overgangsordning. Avtalen innebærer at Eksportfinans ASA tilrettelegger og inngår avtalene om eksportfinansiering på vegne av staten med staten som långiver. Staten har også inngått avtaler med Eksportfinans ASA om overføring til staten av enkelte lån som Eksportfinans ASA utbetalte i påvente av at formaliteter for etablering av overgangsordningen var på plass. Overgangsordningen vil opphøre når Eksportkreditt Norge AS er operativt, og oppfølgingsansvaret for lånene som staten har ytet og/eller overtatt i overgangsperioden, vil overtas av det nye selskapet.

Staten inngikk også en avtale med Eksportfinans ASA om å tilby de av Eksportfinans ASAs ansatte som arbeider med CIRR-kvalifiserte lån og virksomhet med naturlig tilknytning til dette, ansettelse i den nye, statlige enheten etter overgangsordningens opphør. Arbeidsmiljølovens prinsipper for virksomhetsoverdragelse ble lagt til grunn for avtalen, og alle ansatte som fikk tilbud om jobb i enheten, har akseptert tilbudet. Avtalen var viktig for å unngå at Eksportfinans ASA mistet medarbeidere som var nødvendige for å administrere overgangsordningen og sikrer at den nye enheten vil få nødvendig kompetanse for å kunne videreføre eksportfinansieringstilbudet uten opphold.

2.2 Arrangement on Officially Supported Export Credits

Offentlig støttede eksportkreditter (eksportlån og –garantier) reguleres av den OECD-tilknyttede avtalen "Arrangement on Officially Supported Export Credits" (Arrangement). Avtalen er en såkalt "gentleman's agreement" mellom USA, EU, Japan, Sør-Korea, Sveits, Australia, Canada, New Zealand og Norge og regulerer blant annet løpetider, rentesatser og garantipremier i forbindelse med finansiering av eksport av varer og tjenester med tilbakebetalingstid to år eller mer. Formålet

² Avtalen er tilgjengelig på OECDs hjemmeside: <http://www.oecd.org>

³ Se avtale 6. juli 2007 (som avløste tidligere avtaler) mellom Nærings- og handelsdepartementet og Eksportfinans ASA om renteutjevning og kursavdekning for Eksportfinans' innlån og utlån (108-ordningen).

med avtalen er å gi et rammeverk for eksportkreditter og oppmuntre til konkurranse mellom land basert på pris og kvalitet og ikke subsidier. Arrangement har i dag fire underavtaler, som gir tilpassede vilkår til ulike sektorer, nemlig for sivile fly, atomkraftverk, fornybar energi og vannprosjekter, og skip.

Eksportgarantier og -lån gitt i henhold til Arrangement er ikke regnet som ulovlige subsidier i WTO-avtalens forstand og er derfor i tråd med WTO-regelverket.

Følgende hovedregler gjelder for lån og garantier under Arrangement:

- Det kan generelt tilbys offentlig eksportfinansiering for opptil 85 pst. av eksportkontraktens verdi.
- Maksimal tilbakebetalingstid er som hovedregel 5 år, alternativt 8,5 år, gitt at det notifiseres om dette. Ellers er maksimal tilbakebetalingstid 12 år for skip og nye fly (15 år for nye fly, gitt at det notifiseres), 14 år for prosjektfinansiering og 18 år for fornybar energi, vannprosjekter og atomkraftverk.
- Absolutte minimumspremier er definert. Et nytt premiesystem trådte i kraft i september 2011.
- Det kan maksimalt gis finansiering av 30 pst. av kontraktsverdien til leveranser fra kjøperlandet (lokal andel).

OECDs eksportkredittgruppe har utarbeidet retningslinjer for miljø, korrupsjon og ansvarlig långiving for offentlige eksportkreditter.

Eksportkreditt Norge AS vil følge OECDs retningslinjer i sin forvaltning av den norske ordningen.

2.3 Garanti-instituttet for eksportkreditt

GIEK er en statlig forvaltningsbedrift som kan tilby garantier for eksportlån med løpetid over to år. GIEK skal fremme norsk eksport av varer og tjenester og investeringer i utlandet gjennom å gi garantier på vegne av den norske stat. Virksomheten kan i utgangspunktet garantere for eksport av alle typer varer og tjenester over hele verden. Det statlige tilbudet av eksportgarantier skal bidra til å sikre norsk næringsliv konkurransedyktige vilkår i konkurransen med utenlandske bedrifter og være et supplement til det private garantimarkedet.

GIEKs hovedordning for eksportgarantier, Alminnelig garantiordning, skal gå i balanse på lang sikt. GIEKs Garantiordning for investeringer

i og eksport til utviklingsland (U-lands ordningen), som kan benyttes når risikoen er for høy for Alminnelig garantiordning, har et tapsfond og skal gå i balanse medregnet dette fondet. Virksomheten til GIEK fortsetter som tidligere og endres ikke som følge av opprettelsen av Eksportkreditt Norge AS.

3 Interimsstyrets anbefaling om organisasjonsform

Det er oppnevnt et interimsstyre som leder arbeidet med opprettelsen av den nye enheten. I tillegg til å håndtere organisatorisk arbeid knyttet til etableringen, har interimsstyret hatt dialog med berørte parter i næringslivet om hvordan virksomheten til det nye selskapet bør innrettes.

Valg av tilknytningsform til staten vil i stor grad avgjøre rammene for myndighetenes styringsmulighet, selskapets handlefrihet og ansvarsforhold knyttet til saksbehandling og forvaltning av offentlige midler. Et hovedskille i organisering av statlig virksomhet er om virksomheter organiseres som en del av staten eller som et selvstendig rettssubjekt. Virksomheter som organiseres innenfor staten er forvaltningsorganer, som juridisk sett er en del av staten. Virksomheter som organiseres utenfor staten, er selvstendige rettssubjekter og kan ha følgende organisasjonsformer: statlig heleide aksjeselskaper organisert etter aksjeloven, statsforetak organisert etter statsforetaksloven, særlovsselskaper organisert etter særlov og stiftelser organisert etter stiftelsesloven. En hovedregel er at forretningsmessig virksomhet organiseres som selskap, mens virksomheter som har myndighetsutøvelse som hovedansvar, organiseres som forvaltningsorgan.

Nærings- og handelsdepartementet har bedt interimsstyret om å komme med en anbefaling om innretning og organisasjonsform for den nye enheten. Interimsstyrets anbefaling er at det nye organet etableres som et selvstendig selskap (aksjeselskap eller liknende) og at rammebetingelsene for selskapet hjemles i særskilt lov. Interimsstyret begrunner sin anbefaling blant annet med organet på denne måten vil bli undergitt kjente og aksepterte styringsformer som er gjenkjennelige for kunder, markedet og ansatte. Det legges også vekt på at nærhet til og forståelse av markedet og det samlede risikobildet er viktig for å kunne være en sentral aktør og rådgiver overfor eksportnæringen.

4 Departementets vurdering

4.1 Etablering av den nye statlige enheten

Departementet slutter seg til forslaget fra interimsstyret om at den nye statlige enheten bør opprettes som et selskap, og er enig i at utlånsvirksomheten bør forvaltes etter forretningsmessige prinsipper.

Departementet har vurdert hvilken av selskapsformene (statsaksjeselskap, statsforetak og særlovsselskap) som er mest hensiktsmessig for enheten. Departementets vurdering er at dette vil være aksjeselskapsformen, se nærmere nedenfor. Det fremmes derfor forslag om at det etableres et nytt, statlig aksjeselskap – med navnet Eksportkreditt Norge AS – som skal få ansvaret med å forvalte en statlig ordning for finans tjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester.

Ved å etablere den nye statlige enheten som et aksjeselskap vil det følge av selskapsformen at det juridiske ansvaret for selskapets virksomhet i utgangspunktet skal ligge hos selskapet og ikke hos staten som eier. Departementet foreslår imidlertid at staten skal være ansvarlig for de forpliktelser selskapet pådrar seg i forbindelse med selve utlånsvirksomheten og som ikke knytter seg til driften av selskapet. For øvrig vil staten ikke være ansvarlig for selskapets forpliktelser utover innskutt egenkapital. Statens ansvar er nærmere omtalt i punkt 4.5 nedenfor.

Etter lovendringer for statsforetak i 2003 er det ikke lenger forskjeller av vesentlig betydning mellom statsforetak og statsaksjeselskap. Aksjeselskapsformen er imidlertid en mer velkjent selskapsform, både i Norge og internasjonalt. For det nye selskapet kan dette være en fordel ettersom selskapet i stor utstrekning vil opptre internasjonalt og hvor det kan være behov for dets forretningsforbindelser å avklare selskapets juridiske status.

Fordelene ved å benytte den velkjente aksjeselskapsformen taler også mot å opprette selskapet som et særlovsselskap. Departementet viser til St.meld. nr. 19 (2008–2009) ”Ei forvaltning for demokrati og fellesskap” hvor det legges til grunn at bruk av særlovsselskapsformen skal unngås med mindre det er særlige grunner til det.

Ved organisering i et eget aksjeselskap vil statsråden som forvalter av eierskapet kun ha instruksjonsmyndighet gjennom generalforsamlingen. Instruksjonsmyndigheten vil ikke benyttes til å instruere selskapet i saker knyttet til konkrete utlån.

4.2 Behovet for egen lovregulering av selskapet

Selskapet foreslås etablert som et aksjeselskap, jf. punkt 4.1 ovenfor. Dette innebærer at aksjelovens alminnelige bestemmelser i utgangspunktet vil gjelde for selskapet, med de tilleggsbestemmelsene i aksjeloven §§ 20–4 til 20–7 som gjelder for aksjeselskaper hvor staten eier alle aksjene (statsaksjeselskap), og med de unntakene som fastsettes ved lov.

Etter departementets mening bør formålet med etableringen av selskapet, samt nærmere regler om selskapets virksomhet gis ved lov, eventuelt supplert med forskrift gitt i medhold av lov. Det fremmes derfor forslag til en egen lov om Eksportkreditt Norge AS. En lovfesting av selskapets virksomhet vil også være nødvendig av hensyn til reglene om offentlige anskaffelser, se nærmere lovforslaget § 3 og merknadene til denne paragrafen.

Med dette som utgangspunkt er det departementets syn at det vil være mest hensiktsmessig at loven også, med ett unntak, inneholder de unntak fra annen lovgivning som skal gjelde for selskapet, se nærmere nedenfor.

For øvrig får aksjeloven fullt ut anvendelse på selskapet, noe som er presisert i lovforslaget § 6.

Selskapet etableres av staten, skal være heleid av staten og skal ha som formål å forvalte en statlig ordning for finans tjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester basert på midler fra staten. Det kan derfor reises spørsmål om selskapet må anses som offentlig virksomhet, og dermed omfattes av lover som regulerer slik virksomhet. For å unngå tvil om dette, foreslår departementet at det i loven fastslås at en rekke offentligrettslige lover som regulerer offentlig virksomhet, ikke skal gjelde for selskapets virksomhet. Dette gjelder forvaltningsloven, tjenestemannsloven, tjenestetvistloven og arkivloven, jf. lovforslaget § 8 og merknadene til denne paragrafen nedenfor. Departementet foreslår videre at heller ikke offentleglova skal gjelde for selskapet, fordi selskapets virksomhet i stor grad vil knytte seg til forretningsvirksomhet. Regjeringen vil fremme en endringsforskrift til forskrift om offentleglova som fastsetter at offentleglova ikke gjelder for selskapet, og dette unntaket reguleres således ikke i lov om Eksportkreditt Norge AS.

Det foreslås også å presisere at finansieringsvirksomhetsloven ikke får anvendelse på selskapets virksomhet jf. lovforslaget § 8 og merknadene til denne paragrafen. Ettersom det er staten som skal finansiere utlånene og ha lånene på sin

balanse, er departementet av den oppfatning at finansieringsvirksomhetsloven ikke bør gjelde for selskapets virksomhet.

4.3 Nærmere om regulering av selskapet og selskapets virksomhet

Ved etableringen av Eksportkreditt Norge AS har staten flere roller. Gjennom loven fastsetter staten *som lovgiver* de overordnede, offentligrettslige rammene for selskapets virksomhet. Dette gjøres dels ved konkrete bestemmelser i loven om selskapets virksomhet og dels ved at det gjøres unntak fra andre lover.

Staten har også utenfor lovgiverfunksjonen en rolle *som offentlig forvaltningsmyndighet* ved gjennomføringen i Norge av den OECD-tilknyttede avtalen "Arrangement on Officially Supported Export Credits". Det er ikke alle sider ved gjennomføringen som nødvendigvis må fastsettes ved lov, og særlig en del detaljbestemmelser kan mer hensiktsmessig fastsettes på andre måter.

Gjennom vedtektene fastsatt av generalforsamlingen fastsetter staten v/ Nærings- og handelsdepartementet *som eier av selskapet* de overordnede, privatrettslige rammene for selskapets virksomhet. Disse bestemmelsene må ligge innenfor de offentligrettslige rammene. I medhold av lov og vedtekter kan selskapets organer fastsette nærmere selskapsinterne retningslinjer, rutiner og instruksjer. Virksomheten i selskapet vil være spesialisert og komplisert, og det tas sikte på å velge et styre med høy kompetanse innenfor selskapets virkeområde som kan få på plass detaljerte bestemmelser for en sunn og effektiv drift av virksomheten.

Staten er *finansieringskilde* for driften av selskapet gjennom en årlig bevilgning på statsbudsjettet. Selskapet skal ikke ha inntekter av provisjon eller rente på utlån.

Endelig har staten *som eier av midlene som skal brukes til utlån*, adgang til å gi nærmere bestemmelser om bruken av midlene. Dette vil på vanlig måte skje gjennom oppdragsbrev og årlige budsjettproposisjoner m.v.

4.4 Budsjettering, regnskapsføring og revisjon

Eksportkreditt Norge AS skal på vegne av staten forvalte den statlige eksportfinansieringsordningen. Selskapet vil normalt gjøre dette ved å inngå avtaler i eget navn for statens regning om offentlig støttede eksportkreditter i henhold til internasjonale avtaler eller yte lån på markedsmessige vilkår

som et alternativ til disse. Selskapet vil ivareta hele prosessen knyttet til salg/promotering, søknadsbehandling, tilsagn, utbetaling og oppfølging av lån.

Det legges opp til at selskapet vil få dekket sine driftskostnader gjennom årlige bevilgninger i statsbudsjettet. Driftstilskuddet skal reflektere aktivitetsnivået, slik at selskapet har et tilstrekkelig administrasjonsbudsjett for å kunne betjene kundene på en profesjonell og rask måte.

Utlånene skal stå på statens balanse. Staten vil dermed ta all risiko knyttet til utlånsvirksomheten. Alle utlån skal være garantert enten av statlige eksportgarantiinstitusjoner eller finansinstitusjoner etter nærmere fastsatte regler. Staten vil bære eventuelle tap dersom garantistene ikke kan overholde sine forpliktelser og tilstrekkelige verdier ikke kan realiseres gjennom eventuelle tilhørende sikkerheter. Selskapet skal gjennom sin forvaltning av ordningen søke å begrense statens risiko. Departementet vil fastsette retningslinjer for forvaltning av ordningen, herunder risikostyring.

Alle lånesøkere som oppfyller kravene, vil få tilbud om lån. Det legges opp til at selskapet gir en fullmakt til å trekke på statens konto i Norges Bank og utbetaling av lån vil skje gjennom statens konsernkontoordning. Innbetalingene av avdrag, renter og øvrige inntekter fra kundene vil også skje direkte til statskassen gjennom konsernkontoordningen. Nærmere spesifikasjoner av regnskapet for låneordningen og rapportering til statsregnskapet vil fastsettes av departementet i samråd med Finansdepartementet.

Selskapet skal foreta markedsmessig prising av markedslånene. Ved tilbud om lån skal renten som minimum reflektere statens innlånsrente med påslag av en margin slik at endelig rentenivå tilsvarer markedrente på det aktuelle private markedet.

Selskapet skal ikke foreta sikringstransaksjoner i markedet på statens vegne utover at lånene skal være garantert, og skal heller ikke drive med kapitalforvaltning. Selskapet vil måtte gi lån i ulike valutaer og med ulike rentestrukturer og løpetid. Av praktiske årsaker kan det være behov for å ha likviditet på valutakonti knyttet til utlånsvirksomheten for de mest brukte valutaene (i utgangspunktet USD og Euro). Innestående holdes på et minimum som er nødvendig for å sikre at valutakjøp kan gjennomføres uten å påvirke kursen på norske kroner.

I tråd med vanlig praksis for statsaksjeselskaper skal generalforsamlingen velge en ekstern revisor til å foreta regnskapsrevisjon.

Riksrevisjonen vil på vanlig måte føre kontroll med statsrådets forvaltning av statens eierinteresser i selskapet, jf. Grunnloven § 75 k og aksjeloven § 20-7.

I samsvar med lov om Riksrevisjonen § 9 første ledd vil Riksrevisjonen også ha ansvaret for regnskapsrevisjon av utlansregnskapet, herunder poster i bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet.

4.5 Egenkapital og statens ansvar

Selskapets evne til å dekke sine forpliktelser, herunder eventuelt ansvar for økonomiske tap i tilknytning til selskapets drift utover utlansvirksomheten, beror på selskapets egenkapital til enhver tid. Krav til egenkapitalens størrelse må fastsettes ut fra en vurdering av den risikoen selskapet løper.

Lånevirkksomheten organiseres slik at staten tar all risiko knyttet til utlansvirksomheten, og selskapets egenkapital skal således ikke reflektere størrelsen på utlansvirksomheten som selskapet forvalter. Selskapet vil imidlertid inngå forpliktende avtaler knyttet til driften og derigjennom være eksponert for en viss risiko. Egenkapitalen skal være en buffer mot uforutsette hendelser og tap knyttet til driften av selskapet og er en nødvendig forutsetning for å skape tillit hos selskapets kontraktspartnere.

4.6 Forholdet til statstøttereguleringen

Eksportkreditt Norge AS skal forvalte det statlige eksportfinansieringstilbudet på en måte som sikrer at det ikke utdeles statlig støtte i strid med EØS-avtalens forbud mot ulovlig statsstøtte. For å etablere rettslig sikkerhet for dette vil selskapets tilbud om markedslån bli notifisert til EFTAs overvåkningsorgan ESA.

Departementet samarbeider med Eksportfinans ASA og eksternt finansiell rådgiver, og er i dialog med ESA om å utvikle en prisingsstrategi for markedslåneene. Strategien innebærer at man hele tiden skal prise seg markedsmessig, slik at statstøttereguleringen overholdes.

5 Administrative og økonomiske konsekvenser

Opprettelsen og driften av selskapet vil kreve bevilgninger fra Stortinget, både midler til aksjekapital og til drift av selskapet. I tillegg kommer behov for bevilgninger til utlansvirksomheten.

Departementet vil komme tilbake til Stortinget vedrørende selskapets driftskostnader, størrelsen på egenkapitalinnskuddet og bevilgninger knyttet til utlansvirksomheten i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2012 og deretter i årlige budsjettproposisjoner.

6 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1:

Lovens formål fremgår av forslaget til § 1. Loven fastsetter rammer for etableringen og driften av et selskap som skal forvalte en statlig ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester i sitt navn, jf. *første punktum*. Nærmere bestemmelser om virksomheten er gitt i § 3, jf. merknadene til den paragrafen nedenfor.

I *annet punktum* fastsettes det at selskapets navn skal være Eksportkreditt Norge AS. Det følger av dette at selskapet skal være organisert som et aksjeselskap, jf. punkt 4.1 foran, samt §§ 6 og 7 nedenfor og merknadene til disse paragrafene.

Til § 2:

I § 2 slås det fast at staten skal eie alle aksjene i selskapet. Dette vil også bli fastsatt i selskapets vedtekter.

Bestemmelsen innebærer blant annet at staten ikke skal kunne overdra aksjer i selskapet til andre. Det vil heller ikke være mulig å vedta en kapitalforhøyelse rettet mot andre enn staten.

Til § 3

I § 3 foreslås det gitt bestemmelser om hvilke virkemidler selskapet skal ha til disposisjon for å fremme formålene som angitt i § 1.

Utgangspunktet er at selskapet i eget navn for statens regning skal kunne forberede og forestå utbetalinger av statssubsidierte lån (eksportkreditter) innenfor de rammene som følger av internasjonale avtaler, se *første ledd nr. 1*. En sentral avtale i denne forbindelse er den OECD-tilknyttede avtalen "Arrangement on Officially Supported Export Credits", se nærmere omtale i punkt 2.2 ovenfor. Hensikten med etableringen av selskapet er at selskapet skal avløse forvaltningen av offentlig støttede eksportkreditter som tidligere har vært forvaltet av Eksportfinans ASA, se nærmere omtale i punkt 2.1 ovenfor. Dette vil bli nær-

mere regulert i forskrift i medhold av annet ledd eller på annen egnet måte.

I tillegg vil selskapet også kunne tilby lån på markedsvilkår som et alternativ til lån omfattet av første ledd nr. 1, se *første ledd nr. 2*. Også dette forutsettes å bli nærmere regulert i forskrift i medhold av annet ledd eller på annen egnet måte. For ordens skyld understrekes at det nå bare vil være aktuelt å gi markedslån som et alternativ til CIRR-lån, såkalte CIRR-kvalifiserte lån til markedsrente. Ettersom de virkemidler selskapet skal kunne benytte til fremme av formål som nevnt i § 1, er hjemlet i loven, vil tildelingen av denne kompetansen til selskapet ikke være underlagt reglene om offentlige anskaffelser.

Videre vil selskapet ha som oppgave å sikre statens verdier i tilfeller hvor låntaker har betalingsproblemer og/eller misligholder lånet. I slike tilfeller kan det oppstå behov for forhandlinger med låntaker og andre involverte parter, restrukturering av lån, endring av låneavtaler, avdragsutsettelse, debitorskifte og/eller tvangssalg m.v. For å sikre at statens tilgodehavende er dekket av avgitte sikkerheter m.v., vil lånedokumentasjonen på hensiktsmessig måte kunne vise til loven. Nærmere bestemmelser om dette vil fastsettes ved forskrift eller på annen egnet måte.

For å sikre en sømløs overføring av forvaltningen av eksportfinansieringsordningen vil selskapet også ha adgang til å overta hele eller deler av CIRR-kvalifiserte lån som kommer til marginreforhandling hos Eksportfinans ASA.

Til § 4

I § 4 foreslås gitt bestemmelser om finansiering av selskapets virksomhet.

I *første ledd* fastslås det at utlånsvirksomheten i sin helhet skal finansieres ved midler bevilget over statsbudsjettet. Den nærmere formen for hvordan midlene skal ytes fra statskassen, foreslås ikke detaljregulert i lovteksten. Det forutsettes at midlene ytes fra statskassen på en måte som er forenlig med reglene om statsstøtte.

Det forutsettes at selskapet skal rapportere ut- og innbetalinger i utlånsvirksomheten til statsregnskapet, og at selskapet skal føre særskilt regnskap for utlånsvirksomheten i samsvar med nærmere bestemmelser om dette fastsatt av departementet.

Det vil ikke være aktuelt å hente inn midler fra markedet.

I *annet ledd* foreslås det en bestemmelse om at selskapets drift skal finansieres gjennom tilskudd fra staten.

I *tredje ledd* foreslås det en bestemmelse om at selskapet ikke kan oppta lån eller stille sikkerhet uten Stortingets samtykke

I *fjerde ledd* fastsettes det at Riksrevisjonen skal revidere utlansregnskapet. Selskapets årsregnskap revideres som for andre aksjeselskaper av selskapets valgte revisor etter aksjeloven.

Til § 5

Formelt skal selskapet stå som långiver i den enkelte låneavtale som inngås i medhold av § 3. Dette innebærer at vanlige selskapsrettslige regler gjelder for selskapets inngåelse av låneavtaler. Midlene som lånes ut, er bevilget over statsbudsjettet. Utlånene skal stå på statens balanse og staten vil ta all risiko knyttet til utlånsvirksomheten, jf. punkt 4.4 ovenfor.

Etter *første punktum* skal staten ha et ansvar for de forpliktelser som selskapet pådrar seg i forbindelse med utlånsvirksomheten. Dette innebærer at staten vil ha et ansvar både for å oppfylle inngåtte utlansavtaler og for å dekke alle andre krav som måtte oppstå i forbindelse med utlånsvirksomheten. Staten skal imidlertid ikke ha et slikt ansvar for selve driften av selskapet, og dette foreslås presisert i bestemmelsen.

Etter *annet punktum* må krav mot staten rettes til selskapet.

Til § 6

I § 6 foreslås det presisert at aksjeloven skal gjelde for selskapet i den utstrekning ikke annet følger av loven her. Det følger av bestemmelsene i aksjeloven §§ 20–4 at selskapet vil være et statsaksjeselskap, fordi staten eier samtlige aksjer i selskapet.

Til § 7

I § 7 foreslås en bestemmelse om styrets myndighet. Bestemmelsen bygger på den tilsvarende bestemmelsen i lov 30. august 1991 nr 71 om statsforetak § 23, men med enkelte tilpasninger.

I all hovedsak vil rammene for styrets myndighet være trukket opp gjennom aksjelovens bestemmelser. I *første ledd* fastsettes enkelte hovedbestemmelser, som også følger av aksjeloven.

I *annet ledd* foreslås det fastsatt at styret skal ha en konsultasjonsplikt i saker som antas å være av vesentlig betydning for selskapets formål, som i vesentlig grad kan endre virksomhetens karakter eller som kan få vesentlige samfunnsøkon-

miske eller samfunnsmessige virkninger. Slike saker skal forelegges generalforsamlingen. I vedtektene kan det fastsettes nærmere regler om hvilke saker som skal forelegges generalforsamlingen.

Selv om styret skal ha en konsultasjonsplikt i enkelte saker, er det prinsipielle utgangspunktet at det er styret som har ansvaret for forvaltningen av selskapet. Ett av formålene med å organisere virksomheten som et statsaksjeselskap, er at selskapet og ikke departementet skal behandle enkeltsaker som gjelder konkrete lån.

Til § 8

I § 8 foreslås det bestemmelser om at enkelte andre lover ikke skal gjelde for selskapet.

På samme måte som for statsforetak, foreslås det at verken forvaltningsloven, tjenestemannsloven eller tjenestetvistloven skal gjelde for selskapet. Det foreslås også at arkivloven ikke skal gjelde, fordi selskapets virksomhet i stor grad vil knytte seg til forretningsvirksomhet.

Videre foreslås det at heller ikke finansieringsvirksomhetsloven skal gjelde for selskapet. Dette har sammenheng med at finansieringen av selskapet skiller seg vesentlig fra finansieringen av andre finansinstitusjoner ved at driften finansieres av staten. Selskapet skal ikke foreta låneopptak i markedet knyttet til utlånsvirksomheten. Utlånsvirksomheten organiseres slik at staten tar forretningsmessig risiko for utlånsvirksomheten, herunder all valuta- og renterisiko. Det antas da ikke å være behov for tilsvarende kapitalkrav i selskapet som i andre finansieringsvirksomheter.

Det kan være aktuelt å gi enkelte av bestemmelsene i de nevnte lovene anvendelse også for selskapet. Det kan for eksempel være bestemmelser om habiliteten til de som avgjør lånesøknader,

bestemmelser om deres godtgjørelse, bestemmelser om taushetsplikt, osv. Dette forutsettes i tilfelle gjort ved forskrift, jf. forslaget til § 9 og merknadene til den paragrafen nedenfor, eller eventuelt på annen egnet måte.

Til § 9

I § 9 foreslås det gitt hjemmel til ved forskrift å fastsette nærmere bestemmelser om saksbehandlingen i lånesaker, forvaltningen av utlånsmidler og driften av selskapet inkludert dekning av selskapets driftskostnader. Det foreslås også en mer generell hjemmel til å gi forskrift om utfylling av lovens bestemmelser.

I noen tilfeller kan det være et alternativ å fastsette slike bestemmelser på annen egnet måte, for eksempel i selskapets vedtekter, ansettelsesavtaler, selskapsinterne instruksjoner eller oppdragsbrev. Dette krever ikke hjemmel i lov og reguleres derfor ikke i § 9.

Til § 10

Det foreslås at loven skal gjelde fra det tidspunktet Kongen bestemmer. Den gjeldende overgangsordningen etter omleggingen av virksomheten til Eksportfinans ASA løper frem til 1. juli 2012. Departementet legger opp til at loven bør tre i kraft fra denne datoen.

Nærings- og handelsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven)

§ 1. *Formål*

Loven fastsetter rammer for etableringen og driften av et statlig norsk aksjeselskap som skal ha til formål å forvalte en statlig ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester. Selskapets navn skal være Eksportkreditt Norge AS.

§ 2. *Selskapets eier*

Staten skal eie alle aksjene i selskapet.

§ 3. *Selskapets virksomhet*

For å fremme formål som nevnt i § 1, kan selskapet i eget navn

1. yte offentlig støttede eksportkreditter i henhold til internasjonale avtaler, og
2. yte lån på markedsmessige vilkår som et alternativ til lån som nevnt i nr. 1.

Nærmere regler om eksportkreditter og lån som kan ytes i medhold av første ledd, kan gis av departementet ved forskrift.

§ 4. *Finansiering av selskapets virksomhet*

Utlånsvirksomheten skal i sin helhet finansieres ved bevilgning over statsbudsjettet.

Midler til driften av selskapet bevilges av staten.

Selskapet kan ikke oppta lån eller stille sikkerhet uten Stortingets samtykke.

Riksrevisjonen skal forestå revisjon av låne-regnskapet.

§ 5. *Statens ansvar*

Staten er ansvarlig for de forpliktelser som selskapet pådrar seg i forbindelse med utlånsvirksomheten og som ikke knytter seg til driften av selskapet. Krav mot staten som nevnt i første punktum skal rettes til selskapet.

§ 6. *Aksjeloven*

Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjelder for selskapet i den utstrekning ikke annet følger av loven her.

§ 7. *Styrets myndighet*

Forvaltningen av selskapet hører under styret, som også påser at selskapet drives i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av lov, selskapets vedtekter samt generelle retningslinjer fastsatt av generalforsamlingen.

Saker som antas å være av vesentlig betydning for selskapets formål, som i vesentlig grad kan endre virksomhetens karakter, eller som kan få vesentlige samfunnsøkonomiske eller samfunnsmessige virkninger, skal forelegges for generalforsamlingen før styret treffer vedtak. I vedtektene kan det fastsettes nærmere regler om hvilke saker som skal forelegges generalforsamlingen etter første punktum.

§ 8. *Forholdet til annen lovgivning*

Lov 10. februar 1967 om behandlingssaker i forvaltningssaker gjelder ikke for selskapets virksomhet.

Lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. og lov av 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister gjelder ikke for selskapet.

Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjelder ikke for selskapet, jf. finansieringsvirksomhetsloven § 1–3 første ledd nr 1.

Lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv gjelder ikke for selskapet.

§ 9. *Utfyllende bestemmelser*

Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere bestemmelser om utlånsvirksomheten og selskapets virksomhet, herunder saksbehandlingen i lånesaker, forvaltningen av selskapets midler, driften av selskapet inkludert dekning av selskapets driftskostnader, samt for øvrig til utfylling av lovens bestemmelser.

§ 10. *Ikrafttredelse*

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Trykk: AS O. Fredt Arnesen. April 2012

241491